

Néplázadás Turinban.

Budapest, május 22. (Saját tud.) Az Avanti olasz szociálista lap ma érkezett száma rettenetes képet fest a turini forrongásról, mely a háboru hírével a városban kitört.

A Turinba érkezett lovasság a háboru ellen tüntetőket beszorította a népházba, de egy nagyobb tömeg kint rekedt. A sorgyalogság több sortűzet adott a tüntető tömegre. Körülbelül 800 lövés dördült el, mely nagy pusztítást vitt véghez a tüntetők soraiban. A katonai raktár kigyuiadt. A tüntetők legtöbbször behívott tartalékos katona volt. A kormány Turinban kihirdette az ostromállapotot.

Hadiállapot Olaszországban.

Zürich, május 22. Az itteni olasz konzulátus tudatja, hogy a kormány az egész Olaszországra kihirdette a hadiállapotot

A hadüzenet meg van szövegezve.

Budapest, május 22. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy az olasz minisztertanács, a szenátus ülése után nyomban összeült s hir szerint már ezen az ülésen megszövegezte a hadüzenetet.

A Havas-ügynökség jelentése szerint az olasz hadsereg mozgósítása be van fejezve.

Az olaszok örült követelései.

Budapest, május 22. A Times szerint az olasz kormány a már ismert engedményeken kívül azt is követelte, hogy Németország azonnal ürítse ki Belgiumot.

A Novoje Vremja szerint, az ántánt odaigérte Olaszországnak Dalmácia partvidékét egész Spalatóig, e várossal együtt, továbbá Trientet, Triesztet, Isztriát, kelet-ázsiai vasutervének végrehajtását és Valonát környékével együtt.

Ezért az olaszoknak egymillió kétszáz-ezer főnyi hadsereget kell az ántánt rendelkezésére bocsátani.

A flottabázis Antivári, a főhadiszállás Bologna lesz.

A monarchia válasza Olaszországnak.

A cs. és kir. külügyminiszterium Olaszországnak arra a közlésére, hogy a hármasszövetségi szerződést megszüntetnek tekinti, a következő jegyzékkel válaszolt, amelyet báró Burián cs. és kir. külügyminiszter tegnap délután adott át Avarna hereg olasz nagykövetnek:

Az osztrák magyar külügyminiszternek volt szerencséje megkapni a hármasszövetségi szerződés megszüntetéséről szóló közlést, amelyet az olasz nagykövet ur az olasz királyi kormány megbízásából tett neki május hó 4-én.

Kinos meglepetéssel vesz tudomást a cs. és kir. kormány az olasz kormány elhatározásáról, amelylyel ily váratlan módon vet véget egy szerződésnek.

E meglepetésünk annál is inkább indokolt, minthogy a királyi kormány által döntése indokolásaként elsősorban felhozott tény kilenc hónapnál hosszabb időre nyul vissza és mert a királyi kormány ezen időpont óta ismételtelen kifejezést adott ama óhajának, hogy országaink között a szövetség kötelékeit fentartsa, sőt megszilárdítsa.

Azok az okok, amelyek a cs. és kir. kormányt arra kényszerítették, hogy a mult év július havában ultimátumot intézzen Szerbiához, sokkal ismertebbek, semhogy szükséges volna azokat itt megismételni.

A cs. és kir. kormány sohasem tételezte azt fel és kizártnak tartja, hogy Olaszország érdekei valamiképpen azonosíthatók volnán-

nak azzal a bünös békétlenkedéssel, amely Ausztria-Magyarország biztonsága és területi integritása ellen irányult.

Az olasz kormány egyébiránt értesítést nyert erről és tudomással birt arról, hogy Ausztria-Magyarországnak Szerbiában semminő hódító szándékai nem voltak.

A cs. és kir. kormány nem veheti tudomásul az olasz kormányt az a kijelentését, mely szerint vissza akarja nyerni ismét teljes cselekvési szabadságát és ezután semmisnek és hatálytalannak kívánja tekinteni az Ausztria-Magyarországgal való szövetségi szerződést. Nem veheti tudomásul, minthogy a királyi kormány ily kijelentése határozott ellentmondásban áll azzal az ünnepélyesen vállalt kötelezettséggel, amelyet Olaszország az 1912. évi december 5-én kötött szerződésben magára vállalt, és amely szövetségünk tartamát 1920. július 8-áig állapítja meg, felmondását csak egy évvel e terminus előtt engedi meg és ezen időpontot megelőzőleg semmiféle felmondási vagy hatálytalanná nyilvánítási határidőt nem állapít meg.

Minthogy az olasz királyi kormány önkényes módon ki akarja vonni magát minden kötelezettsége alól, a cs. és kir. kormány elhárítja magáról a felelősséget mindazon következményekért, amelyek ebből az eljárásból származhatnak.

Bécs, 1914. május 21.

A pápa meghívása Angliába.

Zürich, május 22. (P. Ll.) Jól értesült forrásból származó hir szerint az angol kormány azt az ajánlatot tette a pápának, hogy a háboru tartamára költözzék Angliába, ahol egymillió lírát boesát rendelkezésére, hogy ott tartózkodásának költségét fedezhesse. Természetes, hogy a pápa visszautasította ezt az ajánlatot.

Olaszországgal nincs kizárva a békés megegyezés.

Budapest, május 22. (Saját tud.) Fiuméből jelentik: Az itteni hazafias olaszok tüntetni akartak Róma ellen, de a határrendőrség kérésére elálltak szándékuktól. Az olasz küldöttségnek Wickenburg fiumei kormányzó kijelentette, hogy a helyzet nagyon komoly, de bizunk a békés

megoldásban, azonban az ellenkezőre is fel vagyunk készülve.

Olasz inzultusok a monarchia ellen.

Budapest, május 22. (Saj. tud.) Bécsből jelentik: A Freudenblatt leírja azokat az inzultusokat, melyeket az olaszok az utóbbi napok alatt a monarchia ellen elkövettek.

Genuában, Bariban, Cataniában, Brindiziben, Anconában a monarchia konzulátusainak ablakait kövekkel dobálták, címerét bemocskolták, megrongálták. A legsúlyosabb nemzetközi sérelem érte a monarchiát Molfettában, hol a monarchiának az alkonzulátuson kitűzött zászlaját, címerét levéve körülhordták a városon, azután a tengerbe dobták. Az alkonzulátusra az olasz zászlót tüzték ki a monarchia zászlaja helyére.

Aviatikusaink Przemysl felett.

Budapest, május 22. (Saj. tudósítónk.) Amsterdamból jelentik: Osztrák-magyar aviatikusok jelentek meg Przemysl felett s bombákat dobtak le az oroszokra, melyek nagy károkat okoztak.

Az oroszok ellentámadása Lublin felől.

Budapest, május 22. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról jelentik:

Az oroszok Varsó—Ivángorod—Lublin irányból nagy erőket tolnak előre, hogy ellentámadást kíséreljenek meg. A szövetségesek megerősített állásokban várják az oroszok támadását.

Az oroszok hadműveleteinek célja.

Budapest, május 22. (Saját tud.) Sjoeniski orosz ezredes, katonai szakíró szerint az oroszok a Bzura—Rawka-szakaszon ellentámadásba mennek át, mely hadműveletnek az a célja, hogy a szövetségeseknek a Sanon és a Felső Visztulán előretörő csapatait a varsói vonal felé irányozzák.

Désy Zoltán orosz fogoly.

Budapest, május 22. (Saját tud.) Krakóból jelentik: A Nova Reforma értesülése szerint a lebergi Szlovo Polzskisarról értesítették, hogy Désy Zoltán, a harctéren el-tűnt magyar képviselő orosz fogóságban van.

Biztos előrehaladás Galiciában.

Budapest, május 22. (Hivatalos.) Közép-Galiciában tovább harcok. A szövetséges csapatok az eddigi harcokban elfoglalt területet az oroszok minden ellentámadásával szemben tartják. Lassu, előrehaladó támadással nap-nap után tovább tért nyerünk.

A Pruth vonalon általában nyugalom van. Bojánnal Csernovitztól keletre az ellenségnek egy kísérlete, hogy a déli parva keljen át, súlyos veszteségei mellett meg-hiusult.

Kielce hegyvidéken az ellenség szivós harcok után újból északkeleti irányban hátrált. Hőfer.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

A legszebb reményekkel tekinthetünk a jövő elé.

A belügyminiszter a tizhónapos háborúról. Jegyezzen mindenki hadikölcsönt.

Hiába tornyosult felénk egy új felhő, a mi fegyvereink legyőzhetetlenek. Dicsőséges utjában feltartóztatni nem lehet a szövetségeseket. Ebben a tiz hónapos titáni munkában azonban rengeteg anyagi áldozatra is van szüksége a hazának. Az az áldozat azonban, amit meghoz a haza oltárán, tizszeres gyümölcsöt fog teremni. Az anyagi áldozatok elsősorban, a mai viszonyok között az ország népét érintik. A polgárságnak tehát nem szabad bizalmatlannak lenni, hanem sietni kell minden erejével támogatni a szent célt.

A háboru dicsőséges fegyvertényei nyomán a legszebb reményekkel tekinthetünk a jövő elé. Így nyilatkozott legutóbb Sándor János Magyarország belügyminisztere a háborúról és a jövőről. A miniszter kijelentése tehát teljes garancia lehet mindenkinek, aki még eddig talán bizalmatlankodott és ezért nem akart anyagilag is segítségére sietni az országnak a hadikölcsön jegyzésben.

Ebben a dologban különben a belügyminiszter legujabban a következő igen érdekes és megszívlelendő rendeletet küldte tegnap Fráter Barnabás alispánhoz:

Nagyságos

Fráter Barnabás
alispán urnak.

A most kibocsátott második hadikölcsön minél teljesebb sikere érdekében különösen fontos az, hogy a falusi nép körében a hadikölcsön célja, a jegyzés hazafias jelentősége és hasznossága minél szélesebb körben ismertté váljék.

Szükséges, hogy a falusi nép megtudja azt, hogy a tiz hosszú hónap óta tartó há-

boru dicsőséges fegyvertényei nyomán a legszebb reményekkel tekinthetünk a jövő elé és ezért minden hazafinak kötelessége, hogy meghozzon minden áldozatot a végső, döntő siker, a nemzet szebb jövője érdekében. Az állam legfontosabb érdekei teszik tehát kívánatosá, hogy az arra hivatott ténnyezők a nép körében a hadikölcsön jegyzések érdekében minél lelkesebb tevékenységet fejtsenek ki, mert ezzel egyfelől a kölcsön sikerét mozdítják elő, másfelől a nép javát szolgálják. E téren különösen a községi és körjegyzők tevékenységére számítok. Ők vannak a néphez legközelebb. A nép élet viszonyainak minden szála az ő kezeikben fut össze. Ismerik községeik lakosságának apraját-nagyját. A nép hozzájuk fordul ügyes bajos dolgaiban, tehát alkalmuk van a közbizalom megnyerésére.

Ennek a békében háboruban egyaránt kipróbált hazafias testületnek a hadikölcsön érdekében kifejtendő tevékenységétől nagyon sokat remélek. Forduljanak tehát a jegyzők mindazokhoz, akiknek talán gyümölcsötlenül hever a pénzük, vagy akik aggályoskodásból nem merik a pénzüket megmozgatni. Világosítsák fel őket arról, hogy az otthon heverő pénz semmi esetre sem érhet többet a kölcsön kötvényénél, amely kamatozik is. Magyarazzák meg nekik, hogy hadikölcsönbe fektetett pénzükért maga az állam, tehát a lehető legtöbb biztosítékot nyújtó tényező szavatol; és hogy pénzüket; ilyen biztonság mellett sehol sem helyezhetik el ekkorra kamattal. Ismerem a jegyzőknek minden hazafias és jogügy iránt való lelkes készségét és tapasztalásból tudom, hogy meggyőző erejű szószólói ily célt szolgáló minden mozgalomnak.

A közelgő pünkösdi ünnepeket, amelyet nagy és fontos munkájuk közben más időben a jól megérdemelt pihenőre fordíthatnak, ezuttal szenteljék a haza érdekében a hadikölcsön népszerűsítése iránti tevékenységnek. Felkérem alispán urat, szíveskedjék

vármegyéje községi és körjegyzőit a nagy cél érdekében minél buzgóbb közreműködésre megnyerni. Meggyőződésem, hogy ha a jegyzők jól ismert lelkeségükkel és buzgalomukkal veszik kezükbe ezt az ügyet; ez jelentékenyen hozzá fog járulni a hadikölcsön sikeréhez.

Budapest, 1915 május hó 20.

Sándor s. k.

A miniszter lelkeshangu rendeletét Fráter Barnabás alispán már tegnap ki is adta a járási főszolgabíróknak, hogy hozzák tudomásukra a községi jegyzőknek. A miniszteri rendeletnek minden valószínűség szerint szép eredménye lesz Biharvármegyében.

Elmarad az új kórház építése.

Legalább tiz évig nem építik fel az intézményt. Elvileg hagyta jóvá a miniszter a megye döntését.

Hónapokkal ezelőtt, mikor Ince Lajos és társa cég a kórház építkezés tárgyában hozott vármegyei határozat ellen beadott fellebbezést visszavonta, jól értesült forrásból megírta a Tiszántúl, hogy az új kórház építését beláthatatlan időkre fogja kitolni a miniszter. Azóta egyáltalán nem is várták a megyeházán, hogy a miniszter időközben is fog határozni a kórház sorsa felett. Tegnap váratlanul mégis megérkezett a miniszter döntése.

A döntést tulajdonképpen az Ince Lajos társa cég fellebbezése provokálta. Igaz ugyan, hogy a fellebbezést visszavonták, mindazonáltal aktaszerű intézkedést kellett hozni, hogy mi fog történni a több milliós vállalkozással. Az Ince-cég azért fellebbezett, mert a vármegye az Ince-féle ajánlat mellőzésével egy sokkal drágább ajánlattevőnek adta ki az építkezést.

A miniszter helyteleníti a vármegye ha-

SÓHAJA TÁBORTÜZE MELLŐL EGY LEÁNY FELÉ.

Az égen fűnn a fénylő csillagok,
Sápadt mécsesé lassan felragyog.
Köröttem halkán, félve, nesztelen,
Emlékek raja csendben megjelen.

Künn édes nótát muzsikál a szél,
Egy leány kéz — puha, hűs, hófehér,
Mint drága virág a fejemre hull,
És én várok remegve, szótlanul.

Egy leány kéz hull fejemre puhán,
A sok bánatos álmainm után,
Bennük remeg egy tündöklő világ,
Sejtelmes titkok, szent melódiák.

Egy lány kéz hull rám, illatos, finom,
Mint május esti gyöngyvirág szírom.
Emlékek szállnak csendesen tova,
E lány kezét el nem érem soha!

Barza Ferenc.

Magyarjaink a távol idegenben

(Kórházmissziós élményeim Innsbruckban.)

Írta: Olasz Péter S. J.

Ismételt felszólításnak teszek eleget, midőn e sorokban szeretett sebesültjeinkről beszámolok. Elkerülhetetlen, hogy személyünket teljesen érintetlenül hagyjam, de szükségtelen a titko-

lódzó szerénykedés is, mert mi csak azt tettük meg, amit minden magyar megtett volna hasonló körülmények között.

Papi hivatásunk bár a törvény értelmében privilégiumokat élvez, azonban nem zárja ki, sőt harmonikusnak találja, ha mint ápolók s mint vigasztalók, szenvedő testvéreinknek segítségére sietünk. Azért alighogy elvégeztük dr. Haberer egyetemi tanár vezetése alatt ápoló-kurzusunkat, első dolgunk volt, a már augusztusban tervbevetett „magyar kórházmisszió” megszervezése. A Jezsuita-rend magyar rend főnöke örömmel adta beleegyezését s mi szeptember óta folyton arra törekedünk, hogy idegenbe szakadt honfitársainknak Tirol fővárosát, tőlünk telhetőleg, második otthonukká varázsoljuk. Mivel pedig eszménket a helybeli egyetemi konviktus magyar theologusai is örömmel magukévá tették, így kivihettük, hogy a kórházmisszió minden egyes tagjának külön kórháza van, melyet hetenként legalább kétszer meglátogat. Ilyenkor körüljárja a szobákat, fölkeresi magyar testvéreit, elárasztja őket friss napilapokkal* s jó olvasnivalókkal, és ha kell helyettük levelet ír, kérvényt fogalmaz stb. (Sietek megjegyezni, hogy nem feledkezünk meg édes hazánk idegenajku, de magyarszivű tagjairól sem: a tótok, oláhok és horvátok hasonló misszióban részesülnek.)

Ez a kis misszió igen közel hozott engemet is a magyar nép szívéhez. Ma kilenc hónapos

* Napilapokat naponként küldünk az egyes kórházakba: legnagyobb rész Alkotmányt, Új Lapot s Népszavast. Az Új lap 50 példányban áll rendelkezésünkre.

tapasztalat után büszkeséggel állithatom a magyarról, hogy neve „szép lesz, régi méltó nagy híréhez...” S hogy állításom nem egy fajszereteten alapuló pillanatnyi fölbuzdulás uszályhordozója, bizonyítsák alant soraim. Érzem ugyan, hogy e rövidke bemutatás keretében nem mondhatok el mindent, de ez a kevés is följogosítja az olvasót arra a jóleső tudatra, hogy a magyar nem hoz szégyent hazájára az idegenben sem!

Van egy drágakő a magyar katona szívében, mely messze kiragyog s káprázza ba ejti a kritikus idegent is, ez: a tirolival vetekedő mély, meggyőződéses vallásossága. Nem idegen erénye ez a magyarnak, hiszen dicső őseitől, a Hunyadiaktól s a Rákócziaktól örökölte.

Igazán örül a lelkünk, midőn egy 10—20 magyart befogadó teremben kérdésünkre, hogy ki akar győnni: a katolikusok kvétel nélkül önként jelentkeznek. Sokszor megtörténik, hogy lefagyott lábbal, mankókra támaszkodva jönnek a sz. misére, a magyar szent beszédre; hiába minden lebeszélés, ők bizony eldöcögnek, hogy személyesen mondjanak hálát a legfőbb Hadurnak, hogy személyesen vegyenek részt a hősök közös áldozásán...

A szent olvasót s a skapulárét legdrágább kincsüknek tartják. Van rá eset, hogy nincs elegendő olvasó nálam; ilyenkor a legközelebbi alkalommal, alighogy a terembe lépek már ketten-hárman körülfognak s bár kezembe lobogtatom a győzelmi hírekben gazdag napilapokat, első kérdésük: „Tisztelendő Úr! El-

tározatát, mert nem a legolcsóbb ajánlatot vették figyelembe. Tekintettel mégis arra, hogy a tervező műépítész gondos tanulmányozás után bírálta el az ajánlatokat és tekintettel főként arra, hogy Ince Lajos felelősségét visszavonta, ezért a vármegye határozatát elvben elfogadta.

Ez a miniszteri kijelentés azonban korántsem jelenti a megbízásnak azonnal való kiadását. Figyelmezteti ugyanis a vármegyét a miniszter a mai háborúra, mely az anyagnak mérhetetlen megdrágulását eredményezi. Ez az áremelkedés pedig nemcsak a mostani időre szól, de a háború után a jelenben még ismeretlen időben foganatosítandó építkezés kivételénél is számításba veendő. Ez az idő pedig a háború után még hosszú időig fog tartani.

Epen a felhozott rendkívüli körülmények folytán tehát egyik félre sem kötelező a most tett ajánlat. Végül felhívja a törvényhatóságot a miniszter, hogy vegye újból tárgyalás alá a fontos ügyet, hogy vajjon nem volna-e jó bizonytalan időre elhalasztani a kórház építését. A háború után, mikor a körülmények úgy alakulnak, hogy megint foglalkozni lehet az új kórház dolgával, akkor az építkezésre új árlejtést kell hirdetni és annak alapján kell újból határozni.

A vármegye törvényhatósága a júniusi közgyűlésen foglalkozik a kérdéssel. Illetékes helyről jött értesülünk szerint a vármegye semmiesetre sem fog hozzá az építkezéshez. Sőt, a rendkívül súlyos körülményekre tekintettel, egy évtizeden belül nem is kerül megvalósításra az ügy.

Biharvármegyére nézve nagyon előnyös a miniszter intézkedése, mert az építkezés elhalasztása folytán több mint egy félmillió korona különböző pénzalap nyer felmentést, amely felett szabadon rendelkezhetik. Ma pedig nagy szüksége van a vármegyének a pénzre, ha másért nem csak a hadi kölcsönért is.

hozta a rózsafüzért!?“ S jaj nekem, ha esetleg elfelejtettem!

A magyar s a lengyel katona az egyedüli, kik csaknem kivétel nélkül tisztelegnek a papi személyek előtt a legforgalmasabb utakon is, sőt még nem egyszer sapkájukat is leemelik örömben. Hogy ezt nem holmi szokásból, hanem meggyőződésből teszik, bizonyítja a következő kis epizód.

Alig két hete, a szemklinikán találkoztam egy budapesti festőművésszel. Jobb szemét egy dum-dum lövedék roncsoló szilánkjára tette tönkre, itt vágta ki s ma félszemmél nézi csak a nagyvilágot. Ugyancsak föltűnt nekem, hogy festőművészem előttünk tüntetőleg sipkát emel. „Önkéntes Ur! — kérdeztem minapában mosolyogva — ugyan miért tüntet ki bennünket annyira?“ A válasz rövid, de gyönyörű volt: „Fűdő Ur! A király sipkáját leveszem az Isten szolgája előtt!“

Hogy mennyire összeforrott a magyarral a katolikus vallás s hogy mennyire büszke is rá Árpád igaz vére, jellemzi az a gyakori eset, hogy imakönyveket osztogatva, kérdésünkre: „Bácsikám katolikus?“ „Ki volna más, ha nem én?“ szavakkal válaszolnak sebesült katonáink.

Hazaszeretjük megkapó s igen sokszor heroikus, hősiesség. Így az egyik kórházban, midőn meghallották Przemysl elesését, a legközelebbi orvosi viziten hárman-négyen kérvényezték az orvost, hogy tüstént engedje vissza őket a harcmezőre.

Bár Tirol fővárosának környéke égbenyuló hegyóriáival, elragadóan szép részleteivel, üde levegőjével az idegenek ezreit vonja

Hogyan védekezzünk a fertőző betegségek ellen.

Dr. Edelmann Menyhért előadása.

A nagyváradai orvos egyesület tegnap folytatta egészségügyi előadását. Ez alkalommal dr. Edelmann Menyhért, az állami gyermekmenhely igazgató főorvosa tartott szabad előadást arról, hogy miképpen védekezzék minden ember a fertőző betegségekkel szemben.

Közepes számú intelligens közönség hallgatta a tanulságos előadást.

Dr. Edelmann Menyhért előadását általános dolgokkal kezdte. Fejtette, hogy a legtöbb ember tovább élhetne, mint ameddig él, ha okosan élne. Egy természetes halál van, amikor az izmok, a gyomor, a látás, hallás, az agy felmondja a működést s beáll a halál.

Azonban sokan halnak meg baleset által, amennyiben ő a különféle fertőző betegség következtében beállt halált is balesetnek veszi, mert elmulasztottuk a szükséges védekezést. Például Magyarországon évenként 70.000 élet pusztul el tuberkulózis által s mégis alig védekezzük, míg pl. ha egy koleraeset fordul elő, már erőt vesz rajtuk a pánik.

Hogy higiénikus életet éljen, azzal alig törődik valaki, pedig nagyon fontos dolog, hogy mindenki maga védekezzék. Védekezni kell pedig nem csak a hatóságnak, de magunknak is, még pedig nem mikor már a nyakunkon van a baj, hanem előre, melyekben mindig, állandóan. Védekezni kell különösen a tifusz, kolera, vérhas, himlő, kiütéses tifusz és a visszatérő láz ellen.

Az bizonyos, hogy ma már olyan nagy járvány, mint a múltban, mikor százezrek estek egy egy járvány áldozatául, nem fordulhat elő.

Ezután sorba vette az egyes veszedelmesebb járványos betegségeket s az azok elleni védekezési módokat.

A tifusz a leggyakoribb fertőző betegség. Ez a beteg közelében való egyszerű

tartózkodás által nem ragad, csak a bélsár által. Ügyelni kell a tisztaságra, mint minden fertőző betegségnél. Legajánlatosabb védekezés a kézmosás, különösen étkezés előtt, amelyet soha se hanyagoljunk el. Veszélyes különösen a víz, a tej, a beteg által használt fehérnemű és ágynemű. Most már beoltás által is védekeznek a tifusz ellen.

A kolera ellen is a tisztaság a legjobb védekezés. Terjeszti a bajt a ruha, élelmiszer, sőt még a pénz is. A kolera bacillusa száraz papírpénzen néhány óra alatt az érepénzen pedig fél óra, sőt néhány perc alatt elpusztul. A védekezés ugyanaz, mint a tifusznál: tisztaság és a beteggel való érintkezés elkerülése. Ez ellen is van már beoltás, különösen a katonák között.

A himlőt a védoltás már majdnem kioltotta. Ő 26 éves orvosi gyakorlatában még nem kezelte hólyagos himlőbetegét, míg régen nagy pusztítást okozott ez a betegség. Ma már alig látunk ragyás embert; t. i. a hólyagos himlő okozza az arcon levő gödröket. Sokan téves hitben élnek, hogy a himlővédoltás megvéd a kanyaró és a skarláttól, holott csak a hólyagos himlő ellen védi meg az oltás az embert.

A vérhasról nem is félnek az emberek, pedig ez a betegség ép oly súlyos és veszélyes, mint a többi fertőző baj. Különösen az által védekezzünk, ha egyáltalában nyersen semmit sem eszünk, de legalább is megmosunk mindent az étkezés előtt.

Majd kitért az előadó a légyre, amelynek nagy szerepe van a fertőző betegségek terjesztésében. Egyszerű reá szállás által hordja szét a baktériumokat.

A kiütéses tifusz a legveszélyesebb betegség, amely ellen védekezni is alig lehet, mivel lappangási időben nem is sejtjük még az orvosok sem a baj jelenlétét. Neves orvosok estek már áldozatául. A beteg közelében való pár pernyi időzés már előidézi a betegséget. Így halt el közelebb a linci püspök is. A betegség okozóját nem ismerik, most az a feltevés áll fenn, hogy tetvek okozzák, amelyek a háború és ezen betegség folytán már szalonképessé lettek a beszédben. A katonaság teljes megtisztítás és teljesen tiszta ruhával védekezik a baj ellen.

Ezután még általánosságban szólt az előadó a különféle védekezési módokról.

18 és 43—50 éves népfelkelők felhívása.

A népfelkelői törvény módosításáról szóló ideai törvény végrehajtására a honvédelmi miniszter megtette az első intézkedést, a hivatalos lap legközelebbi számában kiadott rendeletével. Elrendeli a miniszter, a 18 éves I. osztályú népfelkelők és a 43—50 éves II. osztályú népfelkelők felhívását. Egyelőre arról van tehát szó, hogy minden népfelkelésre kötelezett jelentkezni tartozik a katonasághoz, ahol a kötelezettek kimutatásba veszik. A bemutatásról és a miniszter később fog intézkedni.

A hivatalos lap a következő rendeletet hozza:

Ő császári és apostoli királyi Felsőlegye legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy a népfelkelésről szóló 1886. évi XX. törvény-cikk módosítása és kiegészítéséről szóló törvény alapján a 18 és 43—50 éves népfelkelésre kötelezettek az 1886. évi XX. törvény-cikk 4-ik §-ának első bekezdése értelmében felhívassanak.

A népfelkelés említett születési

Innsbruckba, mégis a mi magyarjaink fitymálva tekintenek a 2500—2700 méteres örök hóval borított északi lánchegyre (Nordkette) s „szép, szép — mondogatják — de mégis csak szebb a nagy magyar Alföld!“

Hogy egy idegen szót elfogadnának, arról ugyan szó sem lehet, inkább izibe megmagyarosítják. Így a „Dicit“—et *dijas*-nak, a „temperaturá“—t *teremburája*-nak keresztelték. Egy hajdumegyei bácsi meg csodálkozva kérdegyik rendtársamtól: „Ugyan mondaná mán meg, tisztóletes Ur, miért hívnak minket a nimetek „Ungvár“-nak?“

Hallatlan türelmükről s hősiességükről a betegágyon a lehető legelismertebben szólnak a kórházak vezetői. Így a napokban egy előkelő katonasorvezető kezébe a következő meleg szavakkal bucsuzott el tőlem: „Büszke lehet magyarjaira! Hogy ők a legbátrabbak a harcmezőn, olvasom a napi jelentésekben; hogy mily rettenthetetlenek a műtőasztalon, arról tanuskodhatunk mi, orvosok!“

Ime egy üde májusi bokréta a bércecs Tirol fővárosának 45 hatalmas kórházából! Nem kerti virágok ezek, hiszen künn termettek a magyar nép szívében s nem látták a nagyvárosok hadi-panamától füledtté vált levegőjét. Ezek az üde, beszélő virágok, a magyar nép megszemélyesített erényei, nézd! oda-borulnak a budapesti halászbástya sz. István szobrának talapzatára s halld! szent esküt esküsznek: Isván király! Mit rákentek . . . le-mossuk a gyalázatot!“

Innsbruck, 1915. május 15.

évfolyamaiba tartozó népfölkelőknek bemutatászemlére való behívása és tényleges szolgálatra való igénybevétele irán későbbi fogok intézkedni.

Budapest, 1915. évi május hó 20-án.

Bárá Hazai Samu s. k.,
m. kir. honvédelmi miniszter.

„Józsi meghalt...“

— Vigasztalás. —

A menyasszonynak. Én csak egyszer találkoztam vele az Élet poros országútján. Mielőtt egymás szemén át a lélekbe betekintettünk, csak ennyit mondtunk: László József—Beöthy György. Azután megismertem a lelkét. Bámulatra keltő szívének páratlan jósága, nemes részvéte tükrözött a lelkén. Nem láthatta a fájdalmat, hogy el ne érzékenyüljön. Mindenkiel szemben a legmeghatóbb kimélet és gyöngédség ezer szava. Páratlan volt az akaratereje. Türelmes volt minden rosszakarattal szemben; nyugodt a bántalmak között; önmérsékelt a guny nyilaival szemben; nem volt bosszuálló, de szelid szavakkal és méltóságos nyugalommal mutatta ki ellenfeleinek igazságtalanságát. A diadalok, hatalom önfudata nem szédítette el; a szenvedés és elhagyatottság soha nem törte meg lelkét; amint a virág dörzsölés közben adja illatát, lelke nagysága szenvedéseinek nyomása alatt tűnt elő. Senkit meg nem vetett. Szavát vissza nem vonta, meggyőződését soha meg nem tagadta. Amint az ég felhőibe villám van elrejtve szelidsége mellett tűz is volt benne. Szülei iránt gyöngéd tisztelettel volt mindenkor. Soha nem feledé azokat, kiknek keblén mint gyermek nyugovék. A Gondviselés rendelkezése mindenkor odaadta megnyugvással egyezett bele. Erélyes volt, de sohasem kiméletlen, buzgó, de nem türelmetlen, finom modoru, de korántsem émelgyős, szelid, de akaratereje soha nem hiányzott; jószívű, de nem könnyelmű. Alázatos, szerény volt, de nem hízogó, kicsiny körében nap volt Ő. Nemes szíve minden melegét s kedélye derűjét ide árasztá. Testben, lélekben egyaránt eszményi ember volt. Férfias szépségű, és csak 27 éves. Nemes ivelésű, szabályos vonások, nyílt, okos tekintet, becsületes ártatlan fényű szemek, a fiatalság öntudatos ragyogásával. Sokoldalú művész, nagy elme és költői lélek egyben. És egyéb nagyság is birtoka volt, legyen elég ennyi.

Egy hónapja pedig táborilap jött a 19. ezred egyik főhadnagyától... „gránáttól találva, hazájáért hősi halált halt Jaworownál. A nagy reményeket takaró föld, mely magába zárja, kezdőbetűs keresztet hord a hátán, két fa között...“ Lehullt a pompa, az erő, dicsőség véget ért, a múltás fagylehe betért a férfias gyönyörű arcba. S Te, Menyasszony sirtál! Vigasztalódj! hiszen a dicsőség mezején elhagyott Vilijét, szerelmes társát, anyja ősz haját, jövő vetések zöldjét, szép hazánk vérrrel szentelt, drága földjét védte. Nagy a te dicsőséged, ki ennyit veszítve, még élzs a fájdalom terhe alatt. Jutalmad azok imája lesz Érted és Érted, kik e sorokat olvasván, fohászt küldenek fel a magas Égbe. Vigasztalódj! Szép szerelmes vőlegényed, babérövezte homloku dicső hősed egy szebb menyasszony hívó szavára hagyott itt árván, özvegyen, hogy a többiekkel együtt az életet, boldogságot a hazáért feláldozza. De ha éjjel kimégy s fölnezel az Égre, két csillagot láthatsz egymás mellett. Hőfehér leányszobád ablakin át Téged keres e csillagokban az Ő tüzes két szeme, Az Ő szenvedő fehér Madonnáját keresi. Hidd el nekem, jobb így! Olyan szép volt, olyan fehér, olyan misztikus a ti mátkaságtok!

A nővérnek. Ikerablakos kicsiny szobátokba amikor beléptem, a Bánattól orcáid rózsáit elhalványulva láttam. S én vigasztaltalak. Az ő szavaival:

„Kacagj, ha vig és szép az Élet,
A szent örömet megbecsüld
Hisz olyan légi, finom és törékeny
Amit az Ég a földre küld.

Ne mutass soha martir arcot
A gyászruhász Bunak, ha rátekint,
Ha bánatosnak, busnak látja arcod:
Nagyot kacag és fölkeres megint.

Mosolyogi bátran nagy, sötét szemébe
Életörömtől csillogjon szemed:
S elfut sötéten és megszegyenülve,
Belátja, hogy nem dacolhat Veled!

És amikor az ő szavait elolvastad, liliorcád hajnalpirban égett. Láttam a Bánatot sötéten és megszegyenülve távozni Tőled. S te hálás voltál irántam. Hátha még tüzes lelkének más sugarát mutattam volna Néked! Vigasztalódj Te is. Ő maga kéri, követeli, parancsolja! Kik talán örökké távol állottunk volna egymástól, a pillanat hatalma, hogy mindkettőnk közös csapás ért, már felbonthatatlan kötélekkel font körül minket. Azért fogadj szót és üzd el a fekete Rémet. Sötétség a népek körülöttünk tomboló harca, jogot és szabadságot tapos az erőszak, sok rózsás arcra halál-sápadtság s életvidám szemekre a sirnak éjszakája borul, de Józsid e sötétséget tűz és fényvel, az eszménység lángja és világozásgával telítette s nemzeti örök ideálokból táplálkozott lelke önmagánál nagyobb lélek volt. Legyen ez boldogító tudatod!

Az apának. A részvéteket csak szótlán beszéddel adtam a tudodra. Szíveink oly közelségbe jutottak, hogy kézfogásunk eleget szólt. Hogyan vigasztaljam apai szíved fájdalmát, ki hő szeretett férfitádat áldoztat fel a magyar név becsületéért? Ismerem derék lelkedet, tudom, hogy keveset szoktál beszélni, de talán mialatt fehér lesz a hajad, fekete gondolatoktól majd elsötétül a lelked. Ezt ne engedd, ne mondj le Istenünkről s minden csapással, kinnal, szenvedéssel szemben a rendületlen hitet vedd kísérődül s a sötétségre fényvel, a vérrel feldult világra egy szebb, isteni világ vágyával és hitével válaszolj! Épen mert sötét van, azért ragadd meg erősebben az Isten gondviselő kezét! Kérdezd azonban, hogyan tarts ki e szigorú Felség mellett életed e nehéz szomorú óráiban, amikor szerettedet a halál elragadta? Hogyan lássam a Gondviselő és Szerető Isten vigasztaló tekintetét megholt fiam sötét szemgödréből? Keresem, de hol találom fel a gondviselő Istent? Mindent megöröl az idő s a halál csontos keze minden menyasszonyi mirtuszkoszoru alatt ott rejtőzik s fagyos lehelletét megérzi a viruló gyermekarc. Ez az első vigasztalás. A másik legyen az, hogy fiad életet nem veszített, hanem azt nagylelkűen odaadta. Ha Istennek úgy tetszett volna, más életét vette volna el az övé helyett. Ha nem a jó Isten az ajándékot elfogadta s még egyszer vissza fogja azt adni! A tücsök méltatlankodóan megbotránkozik, mikor az ekevas kifordítja a hantot, mely az ő háza és egész világa volt, mert hiszen földönfutóvá válik; pedig ezt szántásnak hívják az emberek s nyomában kenyéradó kalász terem. Az Isten ekevasa beleszántott az orgonailatos házad kellő közepébe, emelkedj pusztuló romjai fölé s az a cél, amit Isten magának kitűzött, teljesülni fog! Megadásteljes fájdalomad hathatósan közbenjár majd Józsidért Isten trónja előtt. Pünkösdi lélekkel lépj át a fájdalom házából a Vigasztaló Országába!

A testvérnek. Hogyan vigasztaljalak? — Nekem is küzd testvérem a harcmezőkön. Zászlóársainak dicső elmúltát hősi lélekkel végignézte. Őt a jó Ég eddig megőrizte. Vajh, ha meghalt volna, mi lett volna a vigaszom? Nézd, nekem is elmondom. . . . Tudom, hogy hősi vagy. Nagy vitéségi érem, kis vitéségi érem, előléptetések, négy rövid hónap alatt. Tudod, mi az: meghalni. Tudod és érted mi az: hősi halállal meghalni. Amikor a drága Józsi bátyád fölszállt a virágos, bokréta vonatra, te sem merted kimondani, amit mindenki tudott és érzett, hogy „tán utóljára látlak“ s nem gon-

doltad, hogy egy sir fog domborulni ott, hol ma domborul s megtörtén, sápadtan, fájdalommal s reszkető kezekkel hajtod félre a kereszt-ről a természet növelte szomorúfűz komoly ágait. Van a Szentírásban egy gondolat, amely vigasztal majd Téged is, bajnokok elseje! A A te édes Józsi bátyád „életét adta“ barátaiért, szeretteiért. Ennél „nagyobb szeretete senkinek sincs“ mondá az édes Megváltó. Vigasztaljon az, hogy Józsid vérevel tanuskodott a kötelesség, becsület, a hűség és hazaszeretet mellett. Ezek a javak nagyobbak az életnél s ezt megértette a te kedves Józsid. Amikor elesett, szemét az Ur zárta le, kegyesen is fogadta s nála talán új, boldog hazát, otthont, hol majd lesz boldognál boldogabb viszontlátás.

Az édesanyának. A mostoha sors érdemtelennül sujtja sokszor az ártatlanokat is. Kis csipkés dolgozó asztala előtt hányszor ülhetett a drága Józsi édes anyukája, mit gondoltok, emberek? Minden szem kötésnél csak ő jutott eszébe. Ha az ablakon kitekintett, a távol ködében sok csukaszürke zubbonyt látott, melyekből egy szétfoslott és következetesen mindig ugyanaz. Majd amikor a valóságra ébredt, gyászfátyolok feketesége szállott szemei elé. S a messzeérző anyai szív sejtése nem csalt. A bánat pótolhatatlan veszteség gyászos fátyolával köszöntött be. A drága, édes Józsi meghalt! Gyászfátyolos Anya! van még neked kinek vállára könnyes arcodat hajtsad! Van még fa a kertekben, ha e fa héjába nevének kezdőbetűit bevésed, a betűk évről-évre nőni fognak s midőn a halál téged is megérintett fagyos ujjával, sőt amikor senki sem fog emlékezni úgy szeretett hősz magzatodról, előrülhetetlen nagy sebként, miként a gránát okozta seb, fognak állani e betűk, míg a százados fa is el nem enyészik. De emberektől ne remélj semmit, ő bennök ne bizzál, csak tőlük ne várj emléket. Így állíts örök emléket kedves szülőddödnek! Ha megengeded, a lélekközösség bátorító szavára, téged is vigasztalni akarok. Ne mondd, hogy itt a szó nem ér semmit! Az élet nehéz. A férfiak csodáltak lehetnek, önmagoknak élhetnek, vagy nemzetükért, övék a hatalom, a dicsőség, amint szívök kívánja, az igazi nagy rajzolásu asszonynak csak egy birtoka vagy: a fájdalom, de ez az övé s ezt nem osztja senkivel. Ugy-e, így van? S épen az lesz vigasztalás, fájdalmas anya, ha szorongatott lelked töprengéseire és kínos kérdéseire feleletet adok, amennyire az én szívem adhat. Első napokban szemeid még nagyon telve voltak könnyel. Ma már enyhült bánatos fájdalomad. Hogy még jobban enyhítem, elárulom, ki az a Vigasztaló aki többet ér, mint bármely ember, könyv, megértő könyv, barát, tetvér, vagy bárki, ez Isten. Ennek a mennyei barátának szavai azok, mik annyi szenvedő lelkét meggyógyítanak. Hallgasd hát meg Vigasztaló! „Boldogok, akik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak!“ Tehát boldog vagy, Isten mondja. Én önmagam fájdalomajd miérteire nem tudok választ adni, nem tud választ adni még az sem, ki legjobban szeret. Csak egyedül Isten vigasztalhat. Ha beteg gyermeked az orvos kése alá tartod, fájni fog a gyermeknek, ha az orvos kése véget vág, de a végén a kétkező anya szeme örömtől fog sugározni. Fájdalminkban választanunk kell: vagy a végzetesség hideg kezét, mely az uton talál bennünket s irgalmatlanul eltöröl; vagy Isten gyöngéd, atyai kezét, ki csak kimélettel, részvétellel illet bennünket. Válaszd a jó Istent, drága Anyuka, mond, hogy sohasem fogod közönyösnek, sem vaknak, sem igazságtalannak, vagy kegyetlennek hinni. Illesd forró csókokkal kezét s ha könyvek borítják szemed tükrét, nem árta a sujtó csapást, egy szót hordozz csak ajkaidon: Hála, Istenem, te jó vagy, hála, te nagy vagy és Mindentudó! Emberek, kik e sorokat olvassátok, imádkozzatok a megvigasztaltakért . . .

De azért virágos kertekben az egyik ágyat ültessétek be árvácskával . . . Te is, menyasszonya, ti is, kik árván maradtatok . . .

Mit csinálnak hadifoglyaink Szerbiában?

Boljeváczi hadifoglyaink élete.

— Saját tudósítónktól. —

Rejtelmek világa lett ránk nézve Szerbia, mióta a szomorú visszavonulás után abba maradtak a hadműveletek. A külföldi újságoknak a helyszínen járt munkatársainak tudósításai alapján értesültünk arról, hogy a szerb nemzet és hadsereg teljesen tönkrement. Megrázó képeket olvashatunk azokról az állapotokról, amelyek a már moraliter széttűllött szerb nemzetet a végső megsemmisülés felé viszik. Mindezeket felett azonban forró és izgatott érdeklődéssel töltötte el minden magyar ember szívét az a kérdés: Milyen lehet a hadifoglyok dolga?

Ezer meg ezer család féltett büszkesége, egyetlen reménye, család fenntartója, gondoskodó feje került a harcok alkalmával a szerbek fogságába.

A fáma, Hiób híreket, a legrémesebb híreket költötte, továbbá az a körülmény, hogy a szerb hadifoglyokhoz hozzátartozók által írt levelekre a válasz igen ritkán érkezett meg, jóllehet ezek a levelek és levelezőlapok tömegesen mentek, a lehető legkétségbeejtőbb hangulatot teremtette meg mindazoknak a lelkében, akiknek valamelyik szerettette szerb hadifogságban van. Vannak Nagyváradon családok, ahonnan hetenként 8—10 levél is ment el Szerbiába és amelyekre néha, nagy ritkán kéthónaponként jelentkezett feleletképpen egy kis semmitmondó levelezőlap.

Általános és közérdeklődésre tartható hát számot az a levél, amely minden cenzura nélkül (csak a jó Isten tudja, hogy) érkezett meg május 16-án Szerbiából. A levél írója *Ellenes Péter* a 37. gyalogezred katonája. A levelet március 26-án, Boljevácból kelteztette és feleségének küldte, aki Teleky-utca egyik házában imádkozik három apró gyermekével férje szabadulásáért.

Ellenes Péter nyíltan és őszintén, de azért büszke magyar lélekkel írta meg levelét, amelyből igen élénken megalkotható, hogy milyen szomorú, de azért éppen nem kétségbeejtő hadifoglyaink sorsa.

A levél, mely tele van szenzációs részletekkel, a következőképpen hangzik:

Kedves Feleségem!

Nincs semmi bajom, csak a lelkem és a szívem fáj, hogy oly sok és hosszú idő óta nem láthatlak benneteket és szeretett házámat. Leghőbb vágyam a szabadulás, de talán soha sem virad rám ez a szép nap, amely megváltás és újjászületés lesz reám nézve. Fogalmam sincs, mikor lesz vége fogságunknak, de az bizonyos, hogy erős fizikumának kell lenni az embernek a hadifogság elviselésére. De reményem, hogy nincs olyan hosszú, aminek egyszer vége ne lenne.

Ezután következik a levél legszenzációsabb része, amelyben leírja, hogy mivel töltik el a napot és mivel táplálkoznak a magyar hadifoglyok Boljevácban.

— Azt kérde, hogy mivel töltjük el a napot. *Megnyugtatlak szívem, hogy gondoskodnak munkáról.* Nem unjuk el magunkat. A magyar hadifoglyok a vidéken levő óriási erdőkben favágással foglalkozunk, nagyrésztünk a sziklákat tördeli, amelyek Baljevác határában emelkednek. Igen sokan közülünk mint pedig mint kubikusok tesznek nagy szolgálatot a szerbeknek. (Hiába, muszáj.)

A bakkancunk teljesen elnyűtt a télen a sok mázskálásban, meg a munkában. Nagyon sokan tüdőgyulladást kaptak, de én hála az Istennek csak egy kis hüléssel fizettem meg a hóban való mezítelenségemért.

Ami a táplálkozást illeti, az — bár nem voltam soha sem válogatós — mégis borzasztó unalmas és egyhangú. Szinte belebetegszünk a kosztba. Minden nap reggel és este (tehát naponta kétszer) négy hónapon át mást nem kaptunk enni, mint rántás nélküli paszulylevest és egy napra egy kilós kis kerek kenyeret.

A kenyér az főséges, pompás, de a rántás nélküli minden nap megkapott paszulylevest rémesen meguntuk már valamennyien. Ha az Isten hazasegít, akkor arra kérlek, kedves Feleségem, hogy legalább egy évig ne főzzél paszulyt, mert itt tele ettem magam vele halálosan.

A husvéti ünnepeket ugyan úgy töltöttük el, mint a karácsonyt. Ugyanis éppen úgy, mint akkor, úgy husvétkor is ünnepi menü volt; rántás nélküli paszulylevest és kenyér. Jól lehet tele vagyunk paszullyal, de azért jó egészségben vagyunk nagyobbára és reméljük, hogy a sok paszulyevésbe bele nem halunk.

Levelének vége felé *Ellenes Péter* tudomására hozza feleségének, hogy ezután nem igen fog irni haza. Nagyon sokat szeretne pedig még elmesélni, de ezt csak majd akkor fogja elmondani, ha szerencsésen hazakerül. Nem akar feleségének szívifájdalmakat okozni irásaival, majd csak inkább élőszóval fogja elbeszélni szomorú élményeit.

A sorsunkba valamennyien beletörődtek és annyi rosszat elszenvedtek már, hogy a többi még eljövendő rosszat is elfogják tudni viselni a forrón óhajtott hazatérésért. Levelének a végén megkérdezi, szeret-e szavakban emlékezni meg gyermekeiről és figyelmezteti őket, hogy jók legyenek, mert csak így segíti majd haza a jó Isten őt.

A sűrűn teleírt kockás papírlap végén ott buslakodik *Ellenes Péter* megindító üzenete:

— Ölel és csókol ezerszer, még álmában is szomorú és bus férjed a messze kietlen Szerbia Boljevác városából.

Államsegélyek kifizetése.

Az államsegélyek kifizetésének rendjét a következő hirdatmány adja tudtul:

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy esedékes segélyösszegeiknek folyósítása t. hó 26-án (szerdán), 27-én (csütörtökön), 28-án (pénteken) és 29-én (szombaton) a tűzoltóaktanyában levő hivatalos helyiségben fog eszközöltetni. Ez alkalommal mindenki tudatom, hogy a rend és a fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecskék kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni:

szerdán délelőtt segélyösszegek végett jelentkezzenek: 1—400 ig fehér, 750—1000-ig kék sorszámmal ellátott egyének;

szerdán délután 1000—1400 ig sárga, 2000—2500 ig piros sorszámmal ellátott egyének;

csütörtökön délelőtt 400—750 ig fehér, 2500—3000 ig piros;

csütörtökön délután 1400—1600 ig sárga, 3000—3500 ig kék sorszámmal ellátott egyének;

pénteken délelőtt 3500—4000 ig kék, 4000—4500 ig zöld.

pénteken délután 1600—2000 ig sárga sorszámmal ellátott egyének;

szombat délelőtt 4500—5100 ig zöld sorszámmal ellátott egyének.

Figyelmeztetek minden egyes állampolgárt, hogy a fizetési könyvecskék kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági cédulák színei szerint illetékes pénztárainknál lesznek fizetve és lakbécédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házi gazdájának azon két tanu által előttemeztet nyilatkozatát, hogy lakbér illetményét pontosan átszolgáltatják, feltétlenül hozza magával.

Egyidejűleg mindenkit saját érdekében és a fizetések akadálytalan teljesítése szempontjából felhívok, hogy a rendelkezésre álló 10 és 20 filléres valamint 1 koronás váltópénzt hozza magával és azt a fizetést teljesítő pénztárnál a fizetés alkalmával váltsa be.

Nagyvárad, 1915. május 22.

Juricsky Barna, tanácsos.

HIREK

Pünkösöd.

Az egyház születésnapja van ma, a Szent Léleknek a lelkekre kiadásának ünnepe. A Szent Lélek működésének leg-hatalmasabb tanuja ez a nap, a mikor a gyenge tanítványok megkapják felülről azt az erőt, mely képessé teszi őket, hogy szembeálljanak az egész világgal, képessé teszi őket, hogy átértsék az egyház eszméinek hatalmas szerkezetét.

Ma, mikor az egész világ egy összekuszált, óriási harcban álló chaoszá lett, a legnagyobb szüksége van a világnak a Szent Lélek felvilágosító kegyelmére, hogy újra visszatérjen a világra a világháború helyett a világbéke.

A székesegyházban ma az ünnepélyes nagymisével teljes papi segédlettel gróf *Széchenyi Miklós* v. b. t. t., megyéspüspök tartja. Evangélium után szentbeszéd lesz, melyet dr. *Vucskics Gyula* kanonok mond.

A mise alatt a székesegyházi ének- és zenekar a következő egyházi zeneműveket adja elő:

Szemethy: Ecce Sacerdos.

Filke: D-moll mise.

Gruber: Alleluja, emitte.

Filke: Confirma hoc Deus.

A zenét a m. kir. honvédszenekar szolgáltatja.

A váradolási plebánia templomban az ünnepélyes nagymisével *Imrik S. Zoltán* tb. kanonok, plebános tartja.

Az újvárosi Szent László-plebánia templomban dr. *Lostyán Endre* szentszéki ülnök, plebános tartja az ünnepi misét és a prédikációt.

A váradvelencei plebánia templomban *Halász Gyula* plebános mondja a szentmisét s ugyancsak ő tartja a szentbeszédet.

* Lapunk legközelebbi száma

a kettős ünnep miatt szerdán reggel a rendes időben fog megjelenni; esetleges rendkívüli fontos eseményekről kifüggesztendő táviratainkban fogjuk a közönséget értesíteni.

* Gróf Széchenyi Miklós püspök

ittthon. Gróf *Széchenyi Miklós* megyéspüspök Budapestről, a hol a főrendiház ülésén vett részt, tegnap Nagyváradra haza érkezett.

* **Görög katolikusok pünkösdje.**

A görög katolikusok is ma ünneplik pünkösd ünnepét, amint a husvétjük is egybeesett az idén a latin szertartású katolikusokéval. A görög katolikus székesegyházban az ünnepi szent misét Radu Demeter megyéspüspök tartja teljes segédlettel. A magyar görög katolikusoknál a Tisza Kálmán-téri plebánia templomban ma délelőtt 9 órakor Utrenye, utánna szent mise lesz. A szent misét, valamint a szent beszédet Ditz Mihály plebános mondja. Hétfőn ugyancsak 9 órakor Utrenye, utánna szent mise. A két napon délután 3 órakor vespérnyét tartanak a plebánia templomokban.

* **Májusi ájtatosság.** A váradoszi plebánia templomban az este fél hétkor kezdődő májusi ájtatosságon Brém Lőrinc kánonok prédikál.

A váradoszi plebánia templomban este 6 órakor Fejér Imre káplán tartja a szentbeszédet.

Az újvárosi Szent László plebánia templomban az este 7 kor kezdődő májusi ájtatosság alatt a szentbeszédet dr. Géczy József Szent József intézeti tanulmányi felügyelő mondja.

* **Orbán napja.** Az időjárás még eddig kedvező volt az idei termésre; a fagyos szentek csak itt-ott okoztak csekélyebb károkat s jó májusi eső áztatta a földet, amelynek termésére talán soha sem volt ennek az országnak annyira szüksége, mint most. Még a gazdák utolsó réme, Orbán van hátra; kedden, május hó 25-én lesz Orbán napja. Reméljük, hogy ez is elmúlik anélkül, hogy megzavarná a gazdák reményességét.

* **A táborig püspök körlevele.** A Magyar Kurir jelenti: Bjelik Imre táborig püspök most kiadott körlevelében elrendeli, hogy júniusban, a Jézus Szive tiszteletére rendelt hónapban, az összes helyőrségi, tartalék- és katonai kórházakban és egészségügyi intézetekben, ahol táborig lelkészek vannak alkalmazva, Jézus Szive tiszteletére délutáni ájtatosságok tartassanak, június 11-én pedig, Jézus Szive tulajdonképeni ünnepén, különös fénytel és ünnepélyes istentisztelettel üljék meg a napot. A táborig püspök rendelkezését közölték az összes belföldi, határon kívüli, különösen a tengerészeti főpapi hivatalokkal, hogy a szükséges intézkedések kellő időben megtörténjenek.

* **Előléptetések a katonaságnál.** A király Diósszilágyi Samu I. huszár ezredbeli és Hányer György 37 ik gyalogezredbeli tartalékos segédorvosokat tartalékos főorvosokká, Jakobovits Izidor 19 ik táborig tűzrezredbeli hadnagy számvivőt főhadnagy számvivővé léptette elő.

* **Hivatalos órák a számvevőségénél.** Csellely Dezső számvevőségi főnök tegnap tudatta az alispánnal, hogy a pénzügyigazgatóság mellé beosztott számvevőség május 25-től új hivatalos órábeosztást fog tartani. Május 25-től további intézkedésig reggel 7 órától délután 2 óráig tart hivatalos órák a számvevőség. Vasár és ünnepnap délelőtt 9 órától 12-ig lesz hivatalos óra.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezet közgyűlése.** A Népszövetségi Hitelszövetkezet ma délután 4 órakor saját helyiségében tartja rendes évi közgyűlést. Ugyanakkor tartja a Hitelszövetkezet a III. évtársulat alakuló ülését is.

* **Az utolsó tisztelgés.** Tegnap délután is temettek egy katonát. Valami egyszerű oláh ember volt onnan Fenes környékéről. Egy meztelős leányka kísérte a koporsót, amit a mezőről szedett virágokkal hintett tele. A hazáért szenvedett hősi halált az, aki a koporsóban feküdt. A rezesbanda bus gyászdalokat játszott, egy szakasz katona lassu katonás lépésekkel vezette a menetet. És a nap is elbújt egy rongyos felhő alá, talán sajnálta a hős honvédet. Amerre elhaladt a menet, mindenütt fesszen álltak meg a tisztek, a közemberek és tisztelgették utoljára a hős bajtársnak, aki megmutatta, hogy jó katona volt. Jött az ezredes, a főhadnagy, a hadnagy, a huszárörrmester, a horvát káplán, tisztelgett mindenki. És mégis nem mindenki. Ott a hidnál ott állott egy jól táplált katona, hosszú kardja volt és 2 csillagja, meghajlott orra. Ő nem tisztelgett, bámulta a koporsót, azután tovább állott. Nem ismerem a katonai rangokat, azt hittem katonáknál a halálnak is van parancsnoka és éppen ő az, aki most nem tisztelg. Megkérdeztem egy honvédet, hogy miféle katona az illető.

— Az kérem önkéntes tűzérkáplár.

A nap a felhők mögé bujt, a rezesbanda gyászdalokat játszott s a temetési menet tovább ment. Jött egy szőke őrnagy, az tisztelgett. Szép volt, megható volt, csak a tűzérönkéntes ne jött volna közbe.

* **Adakozzunk a vak katonáknak.** A háboruban megvakult katonák javára tegnap „egy anya” 20 koronát küldött be szerkesztőségünkbe. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk. Eddigi gyűjtésünk összege 1211 korona 77 fillérre emelkedett. Adományokat elfogad és a budapesti hadsegélyező hivatal részére közvetlenül továbbít a Tiszántúl szerkesztősége.

* **A vármegye védekezik a kolera ellen.** A világháború körülményei arra engednek következtetni, hogy az idei nyáron ismét fellép a kolera. A veszedelmes járvány ellen eddig a kormány messzemenő óvintézkedéseket fogantatosított. A kolera főként a haretetek felől fenyeget bennünket, az óvintézkedéseket tehát ebben az irányban kellett megtenni. A beburkolás ellen a szűrő állomások kitűnően működnek. Innen tehát a veszedelemnek kis része fenyeget. A valószínűség mégis amellett szól, hogy a kolera a nyári hónapok alatt többé kevésbé be fog hurcoltatni. Erre való tekintettel az alispán most szigorú rendeletet adott ki, melyben a legmesszebbmenő óvintézkedések fogantatosítását rendelte el. A rendelet minden irányában a legnagyobb óvatosságra inti a lakosságot. Hogy ha minden évben szokásos óvintézkedések gyors és pontos végrehajtását a lakosság is sietni fog fogantatosítani, biztató reményünk lehet, hogy a kolera Biharban nem fog pusztítani.

* **Adományok a Vörös-Keresztnek.** A magyar szent korona országai Vörös-Kereszt Egyesülete nagyváradi fiókjához 1915. május 15-től 22-ig a következő adományok folytak be: Gáborján községi jegyzői hivatal 30 K, Schwartz Márkus bukovinai menekült adománya 50 K, Leiser Krenslér adománya 50 K, Ág. ev. egyház perselygyűjtéséből 48 K 25 f., Biharsályi község virágokból 20 K, Monostorpályi község virágokból 20 K, Drágeske község virágokból 26 K, Derecske község virágokból 43 K 30 f.

* **Bevonják a régi egykoronásokat és a 10 és 20 filléreseket.** Nagyonfontosságú s főleg a fémből vert pénzeket a közforgalomtól elvonó közönséget érdeklő kormányrendeletet közöl a pénzügyigazgatóság, mely szerint a 10 és 20 filléres nikkelpénzeket valamint az 1914. előtti időből való 1 koronásokat a nagyváradi adóhivatalhoz 30 nap leforgása alatt be kell szolgáltatni, ahol azokat új veretű pénzekkel cserélik ki. Aki ezt a rendeletet nem követi s fent megnevezett pénzeit egy hónapon belül nem cseréli át, az kötelességmulasztásának maga látja kárát, amennyiben ilyen pénzdarabjai értéküket veszítik.

* **Posta-automobil járat Zilah és Csucs között.** A Zilah és Csucs között közlekedő postai személyszállító automobiljárat május hó 16-tól kezdve nyári menetrend szerint közlekedik, mivel Budapest és Kolozsvár között az 510., 510/a., 509. és 509/a. sz. vonatok a hadiállapot miatt nem közlekednek s az automobiljárat naponként Zilahról indul délután 3 óra 30 perckor, Csucsára érkezik este 6 óra 15 perckor, viszont Csucsáról indul reggel 7 órakor és Zilahra érkezik délelőtt 10 órakor.

* **Adományok a Vörös-Kereszt központi konyhájának.** A Vörös-Kereszt Egyesület központi konyhája (Körös utca 27.) hálás köszönetet mond a következő adományokért: N. N. Váradi Szöllős: 10 l. tej, 20 tojás. Materny Imréné 4 üveg paradicsom, Oláh Józsefné 6 l. bab, 8 tojás, 3 üveg paradicsom, 1 üveg ugorka, 3 kgr. buzaliszt, fél kgr. szalonna. Gécz Jánosné 7 üveg paradicsom, 1 üveg ugorka, 1 üveg lekvár. Reichenberger Jakabné 20 tojás. Özv. Hornyánszky Pálné 100 tojás. Karmazin Ferencné 5 üveg paradicsom. Südy Gyuláné 1 pulyka. Molnár Jánosné 1 üveg ugorka 1 üveg paradicsom, 5 üveg befőtt. Bige Gyuláné 15 üveg paradicsom. Rechten Bauer Zsófia 10 üveg paradicsom, 2 üveg befőtt. Özv. Vidovich Bonaventuráné 12 üveg paradicsom.

* **Az állami anyakönyvi hivatalból.** A nagyváradi állami anyakönyvi hivatalban május 16-tól 22-ig a következő bejegyzések történtek: *Eljegyzések:* Ötvös Károly és Erdei Rozália, Kispák Lajos és Vámosi Róza, Kun Dániel és Szilberreisz Viktória *Házasságok:* Wolf Dávid és Hersch Sáli, Papp Lajos és Asztalos Ágnes, Borbás Lajos és Tari Margit. *Halálozások:* Molnár József 32 év, Berki Béla 3 hó, Sike Károly 66 év, Zsurkucz Flóra 3 év, Szilágyi Sándor 23 év, Beregszászi József 50 év, Misuta András 54 év, Pásku Flóra 54 év, Fábrián Juliánna 6 hó, Láng Rezső 17 hó, Váradi Hedvig 7 év, Könyig Salamon 8 hó, Klein Mór 74 év, Elek Margit 6 év, dr. Kánya Sándor 35 év, Erdélyi Mózes 80 év, Kranyecz János 20 év, Szabó Imre 27 év, özv. Neimann Józsefné 83 év, Bartos Gyula 52 év, Dobroaj Pável 47 év, Sternberger László 5 év. Született 23 gyermek.

* **Árverés üres boroshordókra.** Az alulírott Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket és pedig úgy a bortermelőket, mint a borkereskedőket, hogy az Ujvidék Dunaparti cs. és kir. hadtápellémezési raktár a f. évi május hó 31-én d. e. 9 órakor használt üres hordókat árverés útján becsát eladásra. Az árverésre becsátott hordók 90 százaléka boros és 10 százaléka pálinkáshordókból áll: a hordók összértéke körülbelül ezer hektoliter; a hordók a legtöbbet igérőnek fognak eladatni. A fentebb említett határidőig (május 31. d. e. 9 óráig) irásban lepecsételt ajánlatok is elfogadhatók és ezek az Ujvidék Dunaparti cs. és kir.

hadtápellmezési raktárhoz (k. u. k. Etappen Verpflegmagazin in Ujvidék-Dunapart) intézendők. Az egyes hordók irtartalma 1-8 hl. ig terjed. A 800 korona bánatpénz akár készpénzben, akár értékpapírokban a hadtápellmezési raktár pénztáránál teendők le. A vásárlási ár azonnal kifizetendő és a helygilleték lerovandó s a megvásárolt hordók 15 nap alatt a raktárhelyiségéből elszállítandók. Nagyvárad, 1915 május hó 22 én. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József s. k. elnök, dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

Kiadó két szobás utcai lakás földszobával Lakatos-utca 6. sz. értekezhetni Paksyék Kálvária-utca 23. sz.

Augusztus 1-re kiadó három szobás lakás mellékhelyiségekkel Kálvária-utca 23. Értekezhetni Paksyék háztulajdonosok.

x Széplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bővrösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota Telefon: 13-02.

*** Nagyvárad és vidéki gyengéledő katonasághoz** küldők figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Harc-terre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostsé, fillé, ruszlik és sóshering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x Polcskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

*** Forolin** biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimánóczy palota.

*** 36 éves róm. kath.** gyermekeken független háztartásban teljesen jártas nő, **házzvezetőnőnek** vagy **kulcsárnénak** ajánlkozik **esetleg plébániára**. Címe megtudható e lap kiadóhivatalában.

*** Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a **Biharmegyei Takarékpénztárnál**, Kossuth-utca 3. sz.

x A Nagyvárad takarékpénztár értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

*** Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** A második hadi kölcsön.** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyvárad Ipartestületi Hitelszövetkezet (Mezey Mihály u. 4. sz.) ezúton kéri fel ugy saját tagjait, mint Nagyvárad város és Biharvármegye t. Községét, hogy az új kibocsátású 5 1/2 és 6% os hadi kölcsön kötvényeket nála jegyezni sziveskedjenek. A hazafias kötelesség érzete indította ezen intézetet egyben arra is, hogy a nála elhelyezett takarékbetéteket a hadi kölcsön kötvény jegyezhetése céljából korlátlanul bocsátja a betevő rendelkezésére.

*** Kiadó** a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Huszária cipőgyár r.t.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Tavasz (Sz. Zsigmond Anna fellépte.)

Vasárnap este: Zsuzsi kisasszony. Hétfő délután: Katonadolog (Görög Olga fellépte.)

Hétfő este: Elvált asszony (Sz. Zsigmond Anna fellépte.)

Antalffy Margitka.

Még nem is olyan régen Antalffy Margitkáról mint gyermekszerepek apró és bájos megszemélyesítőjéről emlékeztünk meg egy-egy kritika végén — s tegnap szubretszerepben láttuk viszont a Szigligeti-színház színpadján. Szóval Antalffy Margitka tegnapi bemutatkozása szorososan véve csak folytatása volt öt esztendősen korában kezdett és hét éves korában féleszakított művésznői pályájának; még pedig sikeres folytatása. Juliette szerepét játszotta Luxemburg grófjában, igen jó elődök nyomában, tehát nehéz versenyföltételek mellett. A külső siker ennek dacára teljes volt: lévén taps és ujjazás bőven. Antalffy Margitka kedves színpadi megjelenése, sikkes tánc, temperamentuma föltétlenül sokat tesz. Van tehetsége, az bizonyos, csak az nem bizonyos, hogy éppen énekszakra-e? S hangja még erősödésre és iskolázásra szorul s ezért végleges véleményt róla nem lehet mondani. Színpadi tehetsége azonban kétségtelen, ha-

tározott színészi temperamentuma, a kinek pályáján még sok szép sikere lesz.

Kapuzárás előtt. Még négy előadás és ezzel véget ért a színházi idény és amikor ehhez a határköhöz érünk, nem haladhatunk el mellette néma melegséggel sem, amelylyel más években nyújtunk gondolatban kezet bucsura, a távozó társulatnak. — Valami más, valami ünnepélyesebb kellene erre a bucsu alkalomra, amikor küzdelmes, hosszú fásztó néhány hónap becsületes, derék munkája áll a társulat mögött. A színház társulat alkalmat ad a bucsura a publikumnak, a pünkösdi ünnepek pompás műsorával, amely a következő: Vasárnap d. u. a Tavasz lesz műsoron, a fő női szerepben Sz. Zsigmond Annával; este a Zsuzsi kisasszony kerül színre. Hétfőn délután Görög Olga felléptével a Katonadolog, este pedig az Elvált asszony lesz műsoron. Gonda szerepében Sz. Zsigmond Anna urasszonnyal.

Mihály pópa leánya Budapesten.

Komjáthy János színházcsinálója, amely télen Temesvárott működött, tegnap, szombaton kezdte meg működését a Fővárosi Nyári színházban. Komjáthy János legközelebb műsorra tüzi Sas Éde háborús drámáját, a Mihály pópa leányát.

IRODALOM

GÉZA!

Az alábbi megható költeményt Kovács János tanító írta fiának, Kovács Géza tanárnak emlékére, ki az északi harctéren Hegyzávodnál halt hősi halált.

„Megy a honvéd, áll a hadnagy:
Mély sebtében összeroskad“!

Leroskadnál szívem vére,
Édes Anyád szeméfenye,
Lelkem édes, szép reménye,
Jó fiaknak mintaképe!
Leroskadnál őszelöve,
Végszavad volt: „Csak Előre“!

Élni fog a Neved
Míg egy-egy hős nevet
Hálásan emleget
Édes emlékezet!

Hős voltál már Rohatinnál,
Krosznyó majd most Hegyzávodnál.
Ezrek szeme függött Rajtad!
Hősiességed rájuk hagyta.
Mentek, törték mind előre,
Hangzott egyre: „Csak Előre“!
Egyre hallották: „Utánam“!
Senki ne félje a halált,
Mint kiáltád mindaddig míg
Orosz golyó el nem talált.

A győző kis sereg
Sirodnál kesereg,
Szemükben könny perog, Hantodra lepereg. —
Szívük meg-meg remeg,
A mélyből hang ered:
»Utánam emberek“!

Ez volt a jelszavad.
Elől jártál Magad!
A hős példa ragadt,
Áradt mint a patak,
Az ellen megszaladt.
Lelkedből diadal
Ezrekre így fakadt!

Ott harcol ma is a lelked,
Hol a hősi halált lelted.
Harcol éjt nap a hazáért,
A magyar szent szabadságért.
Harcolj — harcolj *Drága Vérem!*
Büszke bánat zokogj vélem.
Majd ha rám is kerül a sor
Feltalálak ott . . . *fel . . . akkor.*
Majd a dicső, hősi halál
Reám is, mint . . . Rád . . . rámtalál:
Engem is, mint hőst tesznek el;
Mert a hazának élni kell!

Kovács János.

Legujabb táviratok.

Visszavert támadások Nyugaton.

Megsemmisült egy orosz lovasezredet.

Berlin, május 22. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az Estaires—Labassoi-ut és Arras között újból összeköttetések támadtak.

Neuve Chapellénél az angolok több részleges támadását, amelyeket különböző időpontokban intéztek ellenünk, visszavertük, eközben színes angolokat foglyul ejtettünk. Tovább délre Ivencynél még harcolunk.

A franciáknak tegnap este a Loretto magaslaton Ablainnál és Neuvillénél levő állásaink ellen intézett támadásai legnagyobb részt már tüzelésünkben összeomlottak. Egy további éjjeli előretörésük északra árkaikig jutott. Ott nincs még befejezve a harc.

A nyugati harc vonal többi részén csak tűzérési harcok voltak különböző helyeken, leginkább a Maas és Mosel között Lillétől délnyugatra és az Argonneokban az ellenség mérgező gázokkal telített aknákat használt.

Keleti hadszíntér.

Lindautól nyugatra Szhawdiny vidékén lovassági harcok keletkeztek, amelyekben az orosz ussury lovasezred egy ezrede megsemmisült. Davlénál és a Dubissza mentén az oroszoknak egyes éjjeli támadásait visszavertük.

Podubitztól keletre elfogott oroszok száma 300-zal emelkedett.

Délkeleti hadszíntér.

Nincs lényeges változás.

Harc a Dardanelláknál.

Konstantinápoly, május 22. A főhadiszállás jelenti:

A dardanellai fronton e hó 19-ről 20-ra virradó éjjel az ellenség jobbszárnya ellen támadást intézett, amely ellentámadásunk következtében meghiusult. Eppen így visszavertük az ellenség súlyos veszteségei mellett a centrum és a balszárny ellen intézett támadását. Az ellenség hanyat-homlok menekült és 80 halottat hagyott a lövészárkokban.

A nap folyamán ezen szakaszon nem került támadásra a sor, csupán egyik repülőn dobott bombákat az ellenségre. Az egyik bomba egy csapatszallítóhajóra zuhant.

Sed il Bahrnál a szövetségesek hajóik védelme alatt megkísérelték a balszárnyunkat megrohanni, a kísérlet azonban meg-

hiusult. A szövetséges csapatokat szurony támadással üztük el.

A Dardanellák bejáratánál levő ellenséges hadihajók heves tüzeléssel kísérelték meg a balszárnyunk ellen intézett offenzíva fedezését.

Anatóliai ütegeink azonban sikeresen indítottak tüzelést az ellenséges hadihajók ellen, amelyek közül kettőt ismételtelen eltaláltak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Przemysit ostromolják seregeink.

Budapest május 22. (Saját tud.) A „Budapesti Hírlap” haditudósítója jelenti, hogy Przemysl támadása 16-án megkezdődött. A támadás egyenlőre a lipnik—pralkovcei erődök ellen történt meg. Az előbbi Nemecek, az utóbbi Schneider vezérőrnagy csapatai támadták meg. A többi csapatok megkerülő mozdulatokat végeztek. A gránátok jégesőként hullottak, azután a gyalogság rajvonalban előrenyomult a domboldalon, majd beásták magukat.

Tizenkét órai harc után 300 méterre jutottak a domboldalon az erődöktől. Mivel a további roham csak nagy áldozatok árán volna eredményes, elásták magukat és megvárják, míg nehéz tűzérésünk szétomlasztja az erődítményeket és csak azután rohamezünk.

Két angol katonavonatot összeütközése.

Budapest, május 22. (Saját tud.) Londonból jelentik, hogy két katonával zsúfolt vonat összeütközött. Az összeütközés alkalmával 20-an meghaltak és 300-an megsebesültek. A szerencsétlenség Kavlisle-nél történt.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Meghívó.

A „Magyar Bank Részvénytársaság”-nak Nagyváradon folyó 1915. június hó 8-án, délelőtt fél 11 órakor az intézet helyiségében tartandó

VIII. évi rendes közgyűlésére

a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése a 8. üzletévről, valamint a mérleg és üzleteredmény számla előterjesztésére.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az évi mérlegről és üzleteredmény számláról, valamint az igazgatósági jelentésről.
3. Felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
4. Az alapszabályok 24. §-a, 33. §-a és 37. §-ának módosítása.
5. Az Igazgatóság választása.
6. Felügyelő-bizottság választása.
7. Biráló tanácsosok választása.
8. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1915. május hó 22.

Az Igazgatóság.

A közgyűlésen azon részvényesek gyakorolhatják jogukat, kik részvényeiket a társaság pénztáránál a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig leteszik.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Pünkösd első és másodnapján

Suszter herceg

4 felvonásban, a főszerepet ROTH SÁNDOR a budapesti híres Folies Caprice közkedvelt tagja alakítja. Játsszák: Roth Sándor, Türk Berta, Gerő József, Kmoh Josefín, László Imre és Gerefy Aranka mind budapesti neves művészek.

A háboruban,

dráma 2 felvonásban.

Kedvezményes jegyek a dohány-tőzsdékben kaphatók.

Teljes 2 órás műsorok. Remek szel-lőztetők. Buffé. Telefon 12—21.

KEGYÁRAK: Pályuló-ülés 1 korona 20 fill. Zsölye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II-ik hely 60 fill. III. hely 40 fillér —

Katonák őrmesterig és gyermekek félhelyáru jegyet váltanak.

Ünnep és vasárnap délután 3 óráig este 11 óráig.

A „Magyar Bank Részvénytársaság“ zárszámadása az 1914. évről.

VAGYON		Mérlegszámla 1914. december 31-én		TEHER	
Pénztár készlet		20399	79	Részvénytőke	2000000
Váltók		5370801	27	Nyugdíjalap	1700
Községi kölcsön		11975	—	Betétek	1263290
Jelzálogkölcsönök:				Visszleszámitolás	3357704
törlesztéses	271187	77		Hitelezők	741457
kamatozó	37958	49	309146	Különféle hitelezők	87643
Értékpapírok			15	Átruházott törlesztéses kölcsönök	237587
Adósok			25	Átmeneti tételek egyenlege	59167
Értékpapír előleg kölcsönök			60	Nyereség	2097
Ingatlanok			55		
Berendezés			8000		
			7750646		87

KIADÁSOK		1914. évi üzleteredmény-számla		BEVÉTELEK	
Kamatok		364365	84	Adómentes értékpapír kamatok	59545
Adók és illetékek		8934	62	Egyéb kamatok	385872
Költségek:				Jutalék	31101
Tiszti fizetések, lakbérek, ház-		65020	61	Különféle jövedelmek	543
bérek, könyv és nyomtatvány stb.				Mult évi nyereség áthozat	2125
Leírások:					
értékpapíron	36770	44			
berendezésből	2000	—	38770		
Nyereség egyenleg			2097		
			479188		56

Nagyvárad, 1914. december 31.

Polonkay Gyula
könyvelő.Schenker Ferenc
vezérigazgató.Kerekes Elek
pénztáros.A Z IGAZGATÓSÁG:
Weinberger Lajos
elnök.A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:
Darvassy Lajos
elnök.Dr. Adorján Emil
Korbély JózsefKőszeghy József
Lukács Géza
(hadbavonult)Altnöder Endre
(hadbavonult)
Saághy Sándor
(hadbavonult)Fabricius Dezső
Vas Adolf

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb művet különlegességek, őrteny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi
hivatalától.

11091—1915. sz.

Hirdetmény.

Ismételten tapasztaltuk, hogy a Páris-patak környékén lakók a patak medrébe szemetet és más egyéb hulladékot dob-
nak. Miután a mai meleg időjárás következtében a patak medrében összehalmozott hulladékok járványok okozóivá is válhatnak, ebből folyólag feihivom a Páris-patak mentén lakókat, hogy a szemétnak és egyéb hulladéknak a mederbe való dobálásától tartózkodjanak, mert közegeimet az ellenőrzés gyakorlására szigorúan utasítottam s mindazok, akik e rendelkezésem ellen vétének, kihágási uton fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1915. május 21-én.

Rendőrség.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
11328—915 rkp. szám.

Hirdetmény.

A gyapju készletek bejelentése tárgyában.
Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. ministerium 1663/915 M. E. sz. rendelete értelmében a kivételes időkre alkotott 1912. LXVII. t. c. t. és a hadi szolgálatokról szóló 1912. LXVIII. t. c. t. ki-egészítő 1914. L. t. c. 2. §-a alapján a gyapju készletek bejelentésére nézve a következőkre hívja fel a város közönségét.
Mindazok, akik még fel nem dolgozott, vagy feldolgozás alatt nem álló gyapjut a magyar szt. korona országában saját v. idegen helyiségben készletben vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezen készleteket az 1915. évi május hó 20. án, valamint az 1915. év június hó 1. és 15. napján volt állapot szerint, 1915. évi július hónaptól kezdve pedig minden hónapban a hónap első napján volt állapot szerint legkésőbb mindég 8 napon belül a hatóságnak bejelenteni. Aki készletét bejelentette, újabb bejelentést csak akkor kell hogy tegyen, ha a készletben változás áll be.
Gyapjutermelők és gyapjukereskedők az első bejelentés alkalmával azt is kötelesek bejelenteni, hogy a f. évi nyírásból folyó gyapjuból ezen bejelentésükig minő mennyiséget és kinek szállítottak, a későbbi bejelentés alkalmával még kötelesek bejelenteni, hogy az előző bejelentés óta mily mennyiséget szállítottak.

Nem kell bejelenteni azon készleteket, melyek a tulajdonos házi szükségletére vagy

általán háziipari célokra szüksége van, valamint nem terjed ki a dög, timár, szücs és mügyapjura, továbbá a gyapju hulladékokra sem.

Bejelenteni az I. foku iparhatóságnál (Rendőrség, földszint 11. sz.) kötelezettek az érdekeltek az itt kapható bejelentő lapokon. Az I. foku iparhatóságnak jogában van bejelentő készleteit, raktárát stb. felülvizsgálni. Aki készleteit nem jelenti be, vagy nem a valóságnak megfelelőt jelent be, aki az ellenőrzést meghiusítja az 1914. évi L. t. c. 9. §-a értelmében 2 hónapig terjedő elzárással 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetik.

Nagyvárad, 1915. május 2.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
10704—915 szám.

Hirdetmény.

A 41737—915. B. M. III. C. számú belügyminiszteri körrendelet alapján értesitem a város közönségét, hogy a gabona- és lisztkészletek eltitkolására vonatkozó bejelentések mindég a rendőrkapitányi hivatalhoz küldendők, ahol ezen bejelentések élőszóval is előterjeszthetők.

Egyben újól fog figyelmeztetem a város közönségét, hogy eltitkolt készleteiket önként jelentsék be, mivel azok, akik ezt nem teszik, készleteik elkobzásán felül igen szigorúan fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1915. május 11.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapest.

I. Tűz-, szállítmány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Otvenhetedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing expenses for fire, transport, and burglary insurance.

Summary table for 'KIADÁSOK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals for each category.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing income from fire, transport, and burglary insurance.

Summary table for 'BEVÉTELEK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals for each category.

VAGYON.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing assets including cash, bonds, and real estate.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing liabilities and equity.

TEHER.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing taxes and other charges.

II. Életbiztosítási üzlet.

Otvenkettedik évi zárszámla 1914. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing expenses for life insurance.

Summary table for 'KIADÁSOK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

BEVÉTELEK.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing income from life insurance.

Summary table for 'BEVÉTELEK' with columns for 'korona' and 'fill.' showing totals.

VAGYON.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing assets for life insurance.

Mérlegszámla 1914. december 31-én.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing liabilities and equity for life insurance.

TEHER.

Table with columns for 'korona' and 'fill.' detailing taxes and other charges for life insurance.

Értékpapírok és kamatozólag elhelyezett tőkék:

Table detailing the breakdown of securities and investments.

Budapest, 1914. december hó 31-én.

As igazgatóság: Balaban Adolf, Berzeviczy Albert, Gergely Tóder, Hajós József, báró Harkányi Frigyes, Ormody Vilmos, gróf Zichy János.

**Aratógépeket,
Marokrakót,
Kévekötőt,
Fűkaszalókat,
Planet rendszerű lókapákat,
mindenféle egyéb talajművelési eszközöket,
Szab. „Astra“ jelzésű szívógázlokomobilokat
(faszén, koks, antracit vagy földgázüzemre)**

**legideálisabb,
leggazdaságosabb,
legolcsóbb és
legbiztosabb
üzemű gép, cséplők hajtásához.**

**Golyós rendszerű, könnyű hajtású, vaskeretes cséplőgépeket,
fa- és vaskazalozókat** mielőbbi szállításra ajánl:

**a Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége
Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.**

Napi áron raktárról AZONNAL szállít

**nyersolajat,
gépkénőolajat,
motor- és hengerolajat,
tovette kenőcsöt,
amerikai manillazsineget,
gépsziját.**